

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

לך-לך

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ג

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה
שנת שבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשוח

לזכות

החיילת ב"צבאות השם" גיטא תח' ליום הולדתה התשיעי לאוישו"ט, ביום ה' מ"ח ה'תשפ"ה

ולזכות

אחי' חיילי "צבאות השם" מנחם מענדל ושניאור זלמן שיחיו *

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' לוי יצחק וזוגתו מרת חי' שרה שיחיו צייטלין

* * *

לזכות

מרת רחל תח' בת הרבנית מרת מאריאשא ע"ה לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק מתוך בריאות הנכונה ולנחת חסידותי מיו"ח שיחיו

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הגדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

המצוות על ידי האבות (לפני מ"ת) נותן לנו אפשרות וכה שנוכל לקיים את המצוות בגשמיות⁵, שעל זה נאמר⁶ "מעשה אבות סימן לבנים" שמעשי האבות הם סימן ונתינת כח, סלילת הדרך⁷ לבניהם.

כיוון שהכה לקיים המצוות של הבנים בא "מעשה אבות", מן המצוות שהאבות קיימו, היה צריך שלפחות מצוה אחת של האבות תהא בדומה לגמרי למצוות שלאחר מ"ת. היינו שהמצוה תחדור בקדושתה בדבר הגשמי, שהוא עצמו יהא קדוש, והקדושה תשאר בו גם לאחר קיום המצוה על ידו.

וע"י מצוה אחת זו של האבות, יש גם לכל שאר המצוות שלהם – אף שהמשיכו ההמשכות רק ברוחניות – שייכות למצוות שלאחר מ"ת, שהן הנותנות כוח לקיים המצוות ולהמשיך על ידן המשכות גם בגשמיות.

(דוגמא לענין זה שלפחות מצוה אחת היתה צריכה להיות כזו שתומשך בגשמיות, מצינו גם אצל הנביאים: כשהורה הקב"ה לנביא לומר נבואה מסויימת⁸, ציווהו הקב"ה, הרבה פעמים, לעשות פעולות שונות בגשמיות בקשר לנבואה – לשכב על צד שמאל, על צד ימין, וכיו"ב. לשם מה היה צריך לכוון את הנבואה בפעולה גשמית? נאמר על כך בספרים⁹ שנבואה עלולה להשתנות (ולהשאר

א. על המסופר בתורה שאברהם אבינו מל את עצמו כשמלאו לו תשעים ותשע שנה, שואלים¹: אברהם אבינו הרי קיים כל התורה כולה² עד שלא ניתנה – מדוע אס"כן המתין בקיום מצות המילה עד שהקב"ה צוהו על כך?

ויוכן בהקדים ההבדל בין המצוות שקיימו האבות לפני מ"ת לבין המצוות שמקיימים בני ישראל לאחר מתן תורה³:

קיום המצוות על ידי האבות היה בכוחות עצמם. לא היה להם אותו כוח מיוחד מלמעלה לקיום מצוות³ שנתן הקב"ה לישראל ע"י הציווי שלו בעת מ"ת. לכן, אף שגם האבות קיימו מצוות בגשמיות בפועל ממש, לא יכלו, להחזיר את קדושת המצוות בדברים הגשמיים, שהם – הדברים הגשמיים – יתקדשו. (כמו למשל עבודת יעקב אבינו באמצעות ה"מקלות" שבזה המשיך את אותם המשכות עליונות שאנו ממשיכים ע"י מצות התפילין⁴, ועכ"ז לאחר גמר עבודתו עם ה"מקלות", הם נותרו מקלות ללא כל קדושה בהם).

לעומת זאת המצוות שבנ"י מקיימים אחר מ"ת, יש בהם הכח שניתן להם מהקב"ה, ע"י הציווי שלו, להמשיך קדושה, גם בדברים הגשמיים, שה"גשם" יהיה קדוש.

מאידך, אף שהמצוות שלנו הן בדרגה נעלית מהמצוות של האבות, הרי דוקא קיום

(5) ראה תו"א ר"פ לך, ופ' יתרו ד"ה משה ידבר. תו"ח שם.

(6) אור התורה ר"פ לך. וראה רמב"ן בראשית יב, ו: "כל מה שאירע לאבות סימן לבנים" וראה שם יב, יו"ד.

(7) ב"ר פ"ג, ו:.

(8) יחזקאל ד, ד. שם ו:.

(9) רמב"ן שם. לבוש על הרקאנטי לך לך שם. וראה ג"כ דרשות הר"ן ד"ב.

(1) הובא בתו"א פ' לך ד"ה בעצם היום הזה. וראה לקו"ש ח"א [המתורגם] ע' 35.

(2) קידושין פב, א. יומא כח, ב.

(2*) ראה גם לקמן ע' 28 ואילך.

(3) ראה שהש"ר פ"א ע"פ לריח שמנך וגו': כל המצות שעשו לפיך האבות ריחות היו וכו'. שיחת שבת בראשית (התועדות א) ה'תשכ"א.

(4) זח"א קסב, א. וראה תו"א ויצא כג, ג.

ממש.

... על פי המדובר לעיל, שבדורנו זה במיוחד (הדור האחרון בגלות והדור הראשון של הגאולה) ישנה הדגשה יתירה על העבודה ד"לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך", וקנין כל עשר הארצות – הרי מובן, שהדבר צריך להשתקף לכל לראש בעבודה מעין זה של יהודי, על ידי שהוא מוסיף בלימוד התורה, לא רק לפי ג' המוחין שלו השייכים למדות, אלא גם ג' מוחין בעצם. שזהו במיוחד – על ידי הוספה בלימוד פנימיות התורה (כולל בביאור ענינים אלו דעבודת המוחין²), כולל בעניני הגאולה ומשיח צדקנו.

לקומי

לך-לך

שיחות

רק ברוחניות), וכדי שהנבואה תתגשם (ובעולם הגשמי), ציוה הקב"ה לנביא לקשור לכל הפחות חלק מהנבואה עם גשמיות).

ב. מצוה אחת זו של האבות שהמשיכה קדושה גם בגשמיות, היתה מצות מילה. מצות מילה מצטיינת בזה שהיא יוצרת קדושה בתוך הדבר הגשמי ואותה קדושה נשאת גם לאחר זמן, כמו שכתוב¹⁰ "והיתה בריתי בבשרכם" שבריתי תהא בתוך בשרכם (הגשמי), "לברית עולם" לברית הקיימת תע.

ביאור הדבר: תוכן מצות מילה הוא ב' ענינים. ענין אחד הוא, שהמצוה מתבטאת בפעולה החד פעמית, למול את בשר הערלה; וענין שני – שמלבד פעולת המילה ישנה פעולה נמשכת (שהאדם יהיה מהול; וכן – שלא יהיה ערל¹¹).

והנה ממה שפסק הרמב"ם¹² ש"המושך ערלתו" הוא בכלל "המפר בריתו של אברהם אבינו", משמע שהמצוה אינה רק הפעולה החד-פעמית למול, אלא גם לפעול שהאדם יהיה מהול (-אינו ערל). ולכן כשהוא "מושך ערלתו" שעושה פעולה לבטל פעולת המילה, הוא מפר בזה בריתו של אברהם אבינו.

נמצא איפוא ב' ענינים:

א) מצות המילה היא לפעול באבר עצמו, לא רק שהאבר הוא אמצעי שעל ידו מתקיימת המצוה (כמו מצות הנחת תפלין על היד ועל הראש שהמצוה אינה לפעול בהיד ובהראש, כי אם, שעל ידי אברים אלה המצוה מתקיימת, ואין היד והראש משתנים ע"י

(10) בראשית יז, יג.

(11) ראה מכתב הגאון הרגזובי (נדפס בשדי חמד מילואים לקונטרס המציצה). צפנת פענח לרמב"ם הל' מילה.

(12) הל' מילה פ"ג ה"ח. וראה ג"כ ירושלמי פאה פ"א סוף ה"א.

המצוה) אלא שהמצוה היא לפעול באבר הגשמי עצמו שיהא מהול, או – אינו ערל.

ב) מצות המילה אינה רק בשעה שעושה את פעולת המילה, כי אם נמשכת במשך כל ימי חייו של האדם המהול.

ראיה לכך שמצות מילה היא מצוה נמשכת, ממה שהגמ'¹³ מספרת על דוד המלך כשנכנס למרחץ וראה שהוא ערום אמר: "אוי לי, שאעמוד ערום בלא מצוה", כיון שנזכר במצות מילה נתיישרה דעתו. הרי שמצות מילה היא מצוה נמשכת ומתקיימת על ידו גם לאחר פעולת המילה. שלכן נתיישרה דעתו של דוד המלך כשנזכר במצוה זו; שהרי אין לומר שנתיישרה דעתו משום קיום המצוה בעבר, שהמשיכה אז קדושה עליו. שבוה הרי אין הבדל בין מצות המילה למצוות הקשורות בשאר האברים¹⁴.

אמנם גם בשאר מצוות, כמו במצות הנחת התפלין, עתה כיון שהוא לאחר מתן תורה, פועלים התפלין זיכוך וקדושה בראש וביד שהונחו עליהם התפלין גם לאחזר זמן הנחת התפלין (כאמור לעיל) – שהרי ודאי אין להשוות בין יד המניחה תפלין לזו שח"ו אינה מניחה – מ"מ אין זה אלא זיכוך וקדושה בלבד, ולא שמצוות התפלין עצמה קבועה תמיד ביד. משא"כ במצות המילה שנשאת תמיד בגוף האדם.

ובזה מיושבת קושיית התוספות¹⁵ לשם מה צריכה הגמרא לימוד מיוחד מפסוק שנשים אינן מחויבות למול בניהם והרי נשים פטורות מ"מצות עשה שהזמן גרמא" ומצות מילה קיומה תלוי בזמן מסוים (ביום ולא בלילה).

אבל להאמור לעיל: הנה הן אמנם המילה

(13) מנחות מג, ב.

(14) שו"ת א"ז ס"ו י"א.

(15) ד"ה אותו, קידושין כט, א.

מו.

כמדובר כמ"פ, אַז ס'איז שוין ״כלו כל הקצין״¹, און כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו האָט מודיע געווען אַז מ'האָט שוין תשובה געטאָן, און מ'האָט שוין אויך ״צוגעפּוצט די קנעפּ״, און לויט אַלע סימנים איז דורנו דער דור האחרון פון גלות ובמילא דער דור הראשון פון גאולה. ועפ"ז איז מובן, אַז ס'איז אַן ענין שהזמן גרמא – אַז מ'זאָל זיך גרייטן בפועל צו ״לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך״, תיכף ומיד ממש.

. . . ע"פ המדובר לעיל, אַז בדורנו זה במיוחד (דער דור האחרון אין גלות און דור הראשון פון גאולה) שטייט בהדגשה יתירה די עבודה פון ״לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך״, וקנין כל העשר ארצות – איז פאַרשטאַנדיק, אַז דאָס דאַרף זיך לכל לראש אַפּשפּיגלען אין דער עבודה מעין זה פון אידן, דורך דעם וואָס ער איז מוסיף אין לימוד התורה, ניט נאָר לויט זיינע ג' מוחין השייכים למדות, נאָר אויך ג' מוחין בעצם. וואָס דאָס איז במיוחד – דורך מוסיף זיין אין לימוד פנימיות התורה (כולל בביאור ענינים אלו דעבודת המוחין²), כולל – בעניני הגאולה ומשיח צדקנו.

(משיחות ש"פ לך לך, י"א מרחשון תשנ"ב)

(1) סנהדרין צו, ב.

(2) ראה גם שיחת ח' חשון שנה זו.

כמדובר כמ"פ שכבר ״כלו כל הקצין״¹, וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הודיע שכבר עשו תשובה, וגם את ״הכפתורים כבר ציחצחו״, ולפי כל הסימנים הרי שדורנו הוא הדור האחרון לגלות ובמילא הדור הראשון לגאולה. עפ"ז מובן שזהו ענין שהזמן גרמא – לערוך כבר את ההכנות בפועל ל"לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך", תיכף ומיד

הקשורה באבר זה. והרי דבר זה הוא ענין כללי בכל המצוות, ״לצרף בהן את הבריות״²¹, לזכך גם את הגוף עד שלא יהיה לו שום תאוה ותענוג בדברים גשמיים והנאתו תהיה רק בענינים של קדושה.

ה. מלבד השייכות הנ"ל בין מצות מילה לכל המצוות, ישנם גם במצות מילה פרטים המבטאים ענינים כלליים בעבודת האדם.

במצוות המילה ישנם, כאמור, שלושה ענינים: (א) עצם פעולת המילה; (ב) שהאדם נעשה ונשאר מהול כמבואר לעיל (ג) שהוא אינו ערל.

חלוקתה של מצות מילה לשלושה פרטים אלו אינה חקירה בלבד גרידא, כי אם נוגעת גם להלכה, כי כל פרט משלש אלו נוגע לקיום של מצות מילה: יש אופנים שבהם ישנם רק שניים מהפרטים, ויש לפי ההלכה צורך שיהיה גם הפרט השלישי.

כשאדם נולד מהול – ישנו בו שני פרטים: הוא מהול וגם אינו ערל, אבל חסרה אצלו פעולת המילה. לכן הדין²² הוא שהוא צריך ״הטפת דם ברית״.

כשמלו אדם ואחר כך עשה פעולה היפך פעולת המילה, ״משך ערלתו״ – היתה אצלו פעולת המילה והוא גם אינו ערל (שלכן מותר הוא באכילת תרומה)²³, אבל חסרה אצלו המצוה להשאר מהול, כמובא לעיל מהרמב"ם שהוא ״מפר בריתו של אברהם אבינו״.

נולד עם שני ערלות ומלו רק ערלה אחת מתוך השתיים – נעשתה אצלו פעולת המילה והוא גם מהול, אך הוא גם ערל²⁴.

(21) ב"ר רפמ"ד.

(22) שו"ע יו"ד סי' רסג סעי' ד.

(23) יבמות עב, א. רמב"ם הל' תרומות פ"ו הל' יו"ד.

(24) ראה שבת קלה, רע"ב. צפנת פענח לרמב"ם הל' מילה רפ"א.

תלויה בזמן מסוים אבל המצוה שהאדם יהא מהול (אינו ערל), אינה תלויה בזמן וקיימת תמיד בין ביום בין בלילה.

ג. מעלות אלו של מצות מילה, שפועלת בגשמי עצמו שיהא קדוש ושהמצוה נמשכת גם לאחר מכן, היו גם לפני מתן תורה. לפיכך כשאברהם אבינו השביע את עבדו אליעזר (שהנשבע צריך לנקוט בידו בעת השבועה ״חפץ של מצוה״)¹⁶ אמר לו¹⁷ ״שים נא ירך תחת ירכי״, כי קדושת מצות המילה נשארה לתמיד ועל כן יכול היה אליעזר להשבע במצוה זו.

עפ"ז יובן גם מדוע המתין אברהם אבינו בקיום מצות המילה עד שהקב"ה צוהו על כך ולא קיים אותה מעצמו כמו שקיים את כל שאר המצוות – כי מצוה זו דומה למצוות שלאחר מתן תורה בכך שממשיכה קדושה בהגשמי עצמו ועל כן היה צריך ציווי שהוא נתינת כוח מלמעלה.

(מלוקט משיחות כ"ד אייר תשי"א, יו"ד שבט תשי"ב)

ד. ממה שבחר הקב"ה במצות מילה, שדוקא על ידה יהיו מעשי האבות נתינת כוח לכל מצוות הבנים, מובן שבמצוה זו מרומזים ענינים שהם כלליים לכל המצוות. ויובן הדבר על-פי מה שכותב הרמב"ם במורה נבוכים¹⁸ (ישנם ענינים רבים במורה נבוכים¹⁹ שיש להם יסוד בוהר וקבלה)²⁰, כי אחד מהטעמים למצות מילה, הוא כדי להחליש התאוה

(16) שבועות לה, ב. שו"ע חו"מ סי' פו סעי' יג, טו.

(17) בראשית כד, ב.

(18) ח"ג פל"ה ופמ"ט.

(19) ראה רשימות אדמו"ר הצי"צ על מו"נ (נדפסו בס' המקירה – דרך אמונה).

(20) ראה ספר השיחות הש"ת ע' 41 הערה *27. וראה לקו"ש ח"ג ע' 21 הערה 18.

הוספה בשורת הגאולה

מה.

יש לעורר עוה"פ (כפי שאמרתי כמ"פ) שהרבנים צריכים לפרסם הפסקי-דין ש"כלו כל הקיצין"¹, ובנוגע לתשובה (כהמשך דברי הגמרא "ואין הדבר תלוי אלא בתשובה") – כבר עשו תשובה (כפי שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר כמ"פ שכבר עשו תשובה, וכבר השלימו כל עניני העבודה), ועתה נשאר רק הענין דגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש.

... אין מה לחכות יותר, כיון שכבר סיימו כל עניני העבודה, וכבר עשו תשובה, ואין הדבר תלוי אלא בביאת משיח עצמו. – "אין הדבר תלוי אלא בתשובה" הי' לפני משך זמן, אבל עכשיו (לאחרי שכבר עשו תשובה) אין הדבר תלוי אלא בביאת משיח עצמו. כל מה שצריך זה שיבוא משיח בפועל ממש, "מראה באצבעו ואומר זה"², זה משיח צדקנו,

... והעיקר – שיהי' כן בפועל ממש, באופן ש"מראה באצבעו ואומר זה", ותיכף ומיד ממש, כפי שהנני חוזר ומדגיש כמ"פ שלא זו בלבד שסוף הגאולה לבוא, אלא שהגאולה עומדת כבר על סף הפתח, ומחכה לכל אחד ואחת מישראל שיפתח את הדלת ויסחוב את הגאולה לתוך החדר!!

(בעת ביקור הרה"ג מרדכי אליהו שליט"א, ו' חשוון תשנ"ב)

(1) סנהדרין צו, ב.
(2) ראה תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג. פרש"י בשלח טו, ב.

לקומי

לך-לך

שיחות

1. בשלשה פרטים האמורים של מצות מילה נרמזים ענינים כלליים בעבודת האדם.

כשם שבמצות מילה חייבת להיות פעולה של מילה, המביאה בהכרח לשתי תוצאות, מהול ואינו ערל, כך גם בכללות עבודת האדם בתורה ומצוות חייבת להיות "עבודה", ופעולה ועבודה כזו שתביא לידי שתי תוצאות, מהול ואינו ערל.

"מהול" פירושו, עבודה בקו של ועשה טוב: שיתגלה הטוב הנמצא אצל האדם מישראל, שהטוב שלו יתבטא גם ביחס לעצמו – במחשבה דיבור ומעשה בלימוד התורה וקיום המצוות בפועל ממש, בחיי היום-יום; ובין בנוגע לזולת – להשפיע על יהודי שני, עד כמה שהדבר אפשרי.

"אינו ערל" בעבודה, הוא הקו של "סור מרע": לא להיות ערל, תחת שליטת הערל – יצר הרע²⁵ – שלא יהיה בתוכו שום רע ושום תאוות, לא תאוות גסות ("מילה – כריתת הערלה הגסה") וגם לא תאוות דקות ("פריעה – כריתת הערלה הדקה").

וכשם שבמצות מילה הרי אף כשנולד מהול חסרה אצלו בהמצוה ויש צורך בהטפת דם ברית. כך הוא גם בעבודה. כמ"ש אדמו"ר הזקן בתניא²⁶, כי מי שהוא מתמיד בטבעו, ולכן מקיים "ועשה טוב מצד הטבע ("מהול"); וגם אם הוא בטבעו מצונן – קר לתאוות, ובמילא זהיר ב"סור מרע" ("אינו ערל"), אף על פי כן נקרא "לא עבדו", כי עדיין חסרה אצלו עבודה – והוא צריך להתייגע יותר מכמו שהוא מצד טבעו. כמו כן הוא גם אצל מי שה"סור מרע ועשה טוב" באו לו על ידי יגיעתו בעבר, אבל עתה, כשהדבר הפך אצלו לרגילות וטבע שני, הרי עתה אין לו די

בעבודה זו וצריך להתייגע יותר מרגילותו, כמבואר שם בתניא.

וזהו הוראה לכל אחד מישראל, שחייב הוא להתייגע תדיר בעבודת ה', לא להסתפק בטוב שיש בו כבר. שהרי כל אחד מישראל, אפילו כזה שאינו צדיק וגם אינו בינוני, יש בו מדות טובות טבעיות ותכונות לעשיית טוב וגם אין לו שייכות מטבעו לענינים מסויימים של רע – כמבואר בתניא²⁷, שאצל כל אחד מישראל מופרך לגמרי ענין הכפירה ח"ו, עד שעל זה מוכן האדם בלי שום טעם וטענה, למסור נפשו ולסבול יסורים הקשים ביותר.

ועל כך היא ההוראה האמורה, שגם בטוב הבא לישראל בתולדתו, נדרשת עבודה; לא רק שהוא צריך להתייגע להשיג את הטוב שאין לו מצד הטבע, אלא שצריך להתייגע גם על המדות טובות שיש לו מצד הטבע, לשפרן ולזככן ולהעלותן בקדושה.

2. בזה גם יובן מה שכותב אדמו"ר הזקן להלכה בשולחן ערוך²⁸: אף ש"גמר ועיקר כניסת נפש הקדושה באדם הוא ב"ג שנים ויום א'" – (שלכן מפרשים חז"ל ש"מלך זקן וכסיל"²⁹ הכוונה ליצר הרע ו"ילד מסכן וחכם" הכוונה ליצר טוב – יצר הרע נקרא "זקן" מפני שהוא מקדים לבוא אל האדם בשלוש עשרה שנה לפני יצר טוב, שמטעם זה נקרא "ילד"), אבל "תחילת", כניסת נפש זו הקדושה, הוא על ידי ועם חינוכו של ילד יהודי לתורה ומצוות, וגם ב"מצות מילה".

ותעם הדבר: טבע הגוף ונפש הבהמית מצד עצמם הוא להמשך לכל דבר גשמי וחומרי, כמו שנאמר בפסוק³⁰: "רוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ", וכאשר על ידי מצות מילה

(27) פי"ח ואילך.

(28) מהדו"ב סי' ד סעי' ב.

(29) קהלת ד, יג. קה"ר שם. זחר ר"פ וישב.

(30) קהלת ג, כא.

(25) סוכה נב, א.

(26) פט"ו.

נחלשת הלהיטות והתענוג בגשמיות – כנ"ל ממורה נבוכים – ועל ידי זה האדם מקבל להיטות ותענוג בקדושה, אז מקבל הגוף, בפנימיותו, את הנשמה האלוקית – "כניסת נפש דקדושה".

ה. להלכה זו – בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן – אין מצוין כל מקור. ויש לומר שמקורו מספר מנורת המאור לרבי ישראל אלנקאוה, שמביא להלכה כהדיעה בגמרא³¹: "קטן מאימתי בא לעולם הבא כו' משעה שנימול", שמשעה שילד יהודי נימול הוא קם לתחיית המתים³².

זה שגוף של ישראל יכול לקום לתחיית המתים הוא מחמת ההשפעה של הנשמה על הגוף, באופן פנימי, פסקו זה של מנורת המאור ש"משעה שנימול" יקום התינוק לתחיית המתים, משמש אפוא מקור לפסק של אדמו"ר הזקן, שתחילת כניסת נפש הקדושה באדם היא על ידי מצות מילה.

גם קודם המילה, ואפילו טרם שנולד, יש כבר לנשמה קשר עם הגוף, כדברי הגמרא³³ על תינוק במעי אמו: "ונר דלוק על ראשו וכו'" ו"משביעין אותו תהי צדיק וכו'" – משביעים הנשמה על התנהגותה בתוך הגוף לכשילד, שמוזה נראה, שכבר אז יש לנשמה קשר עם הגוף. אלא שקשר זה אינו אלא קשר מקיף, כהלשון "ונר דלוק לו על ראשו", הנשמה מאירה מעליו. ואילו "כניסת נפש דקדושה", בגוף בפנימיותו נפעל בעת המילה.

ט. ב' ענינים אלו האמורים לעיל, שמצות

(31) סנהדרין קי, ב. וראה להלן שיחת יט כסלו הערה 10.

(32) מנורת המאור ח"ד פ' גידול בנים (ע' קלא). ראה ג"כ שו"ע יו"ד סי' רסג סעי' ה.

(33) נדה ל, ב.

(34) ראה לקו"ת דברים יח, ג. (ועייג"כ במאמרים המצויינים שם).

מילה צריכה לפעול – שהאדם יהא מהול ושלא יהיה ערל מתבטאים גם בב' סוגי שכר המצוה:³⁵

השכר ל"ועשה טוב" (מהול) הוא מה שהוא "בא לעולם הבא" (כאמור לעיל); והשכר ל"סור מרע" (אינו ערל) הוא מה שחז"ל אומרים³⁶, שאברהם אבינו יושב על פתח גיהנום, ומוציא משם כל אדם שאינו ערל³⁷.

וסוף כל סוף בזכות המצוה גם נגאל משעבוד מלכויות (ששעבוד מלכויות הוא אותו ענין הגיהנום)³⁸, וכמאמר רז"ל³⁹ הבט לברית גו' אף על פי שאין לישראל מעשים טובים הקב"ה גואלן בזכות המילה, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

(משיחת י"ט כסלו תשכ"ב)

(35) ראה תניא פל"ט: שכר מצוה מצוה פי' שמשכרה נדע מהותה.

(36) עירובין יט, א. ב"ר פמ"ח, ח.

(37) אין להקשות ממה שאיתא בגמרא שם: בר מישאל שבא על בת עכו"ם דמשכה ערלתו כו', אף שגם משוך אינו ערל (כנ"ל סעי' ה') ורק שאינו מהול – כי מכיון דהמושך ערלתו מיפר בריתו של אברהם אבינו – אין אברהם אבינו "מסיק להו כו'". (ועי' שעל כרת דיוהכ"פ – אין יוהכ"פ עיצומו מכפר, גם לדעת רבי (כריתות ז, א). ואף דיו"כ, גם כשאינו מתענה, מכפר (לדעת רבי) אעבירות דכל השנה – הרי גם בנדו"ד, המדובר לא בסתם עבירות ועונשין, כ"א רק (בדוגמת קדושת וזרת דיו"כ, היינו) בזה שדוקא מצות מילה מצלת, היינו מהעונש דירידת גיהנום, שבוה – מושך כו' אינה מצילתו). ועפי"ז יומתק השינוי במדו"ל בענין זה בעירובין, ב"ר, ושמו"ר פ"ט, ח (ועי' ד' תנחומא ס"פ לך): בשמו"ר המדובר בהבטחת הקב"ה שאין ישראל מהולים יורדים לגיהנום, מספיק שמלאך מושך ערלת החוטא (אף שאו החוטא אינו מיפר בריתו של א"א, ערל אינו – אבל סו"ס אינו מהול). בעירובין דקאי דאברהם אבינו מסיק, אין הנ"ל יכול למנוע זה (כיון דלא היפר החוטא הברית). בב"ר באותן שחטאו הרבה (אבל לא באו על עכו"ם, שבעירובין) ואברהם אבינו יושב כו' אין מספיק שימשוך ערלתו (כבשמו"ר), כ"א מביא ערלה ממש שאו ה"ה ערל כו'. ודלא כבעירובין שמדייק רש"י "כמי שאינו נימול". ולא – ערל. וכנ"ל דעת הרמב"ם, ודו"ק. ואכ"מ.

(38) כמאמר רז"ל (ב"ר פמ"ד, כא. ונתבאר בתו"א ד"ה מים רבים בפ' נח) שחבר לו אברהם אבינו שעבוד נגד גיהנום.

(39) אגדת בראשית פ' יז.

לזכות

כ"ק אדונונו מזרנו זרבינו מלך המשיח

ויה"ר שעי"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מזרנו זרבינו מלך המשיח
לעולם ועד